

İLAÇ EKONOMİSİNDE GÜÇ VE SÖMÜRÜ

Ecz. Yakup ALTINTAŞ (*)

İlaç ekonomisi, başta devlet olmak üzere, toplumun en küçük bireyine kadar sorumluluk taşıması gereken bir müessesedir. Bu sorumluluğun temel şartı da şeffaflıktır. Yani olayın aşamalarını öğrenmek ve izlemek isteyen bir araştırmacı bu bilgileri rahatça ve doğru olarak elde edebilmelidir. Ama maalesef ilacın sanayi kısmında bu mümkün değildir. İlaç sanayicileri, çok basit soru ve sorunlara öylesine kompleks cevaplar verirlerki, kişi sadece şaşırır. İddiamı ispatlamak için yaptığım bir araştırmada bu çevreye, aynı etken maddeli, aynı adet ve şekilli bir ilacın fiatı farklı firmalarda niçin % 200 leri bile aşan farklı fiyatlarda oluyor diye soruyorum. Hem bu 15-20 kalem değil çok miktarda ilaçta böyle.

ÖRNEK TABLO

1. Firma	İlaç	Fiyatı	2.Firma	İlaç	Fiati	% Farkı
D.I.F.	Emedur drj.	6600	Deva	Antivomit drj.	3000	% 120
İltaş	Bacton fort tab.	8000	Roche	Baştrim Fort tab.	11200	% 40
Fako	Fanobel tab.	17987	İltaş	Famodin tab.	25000	% 39
Deva	Ciflosintab.	29000	Bayer	Ciproxin tab.	79500	%164
Fako	Miyadren red tab.	4000	Ciba	Voltaren red tab.	7200	% 80
Bilim	Largopen 250 Şp.	6350	Fako	Alfoxil 250 Şp.	8500	% 34

Muadil ilaçların % 50'sinde bu bozukluk var. Yoksa % 15-20 arası farklılıklara bir parça anlayışla bakmak mümkün, yine bu denli (% 40-200) farklılığın kısa bir süre olması belki kabul-lenilebilir. Ama sürekli olması kabul-lenilemez.

Bu fiyat farkına sebep başlıca faktörler ise:

- 1- İlaçta serbest fiyat politikası
- 2- Yabancı firmaların piyasamızdaki vurdumduymazlığı,
- 3- O etken maddeyle piyasaya ilk çıkan ilaç olması
- 4- Mal fazlası verme, ödeme süresindeki çeşitli değişiklikler,
- 5- İthalat söz konusu olduğunda şahsi çıkarları devlet çıkarlarına tercih etmek,
- 6- Yetersiz ve yanlış metotla yapılan kontrol ve denetlemeler sayılabilir,

Sanayicilerin bu konuyla ilgili sorularına verdiği cevap ise; "çünkü bizim etken madde şu ülkeden ithal onunki ise başka ülkeden..." sizde oradan ithal etsenize deyince "ona biz karışmayız, yetkilisi başka" diyorlar.

Bir de borsa var. 1989 yılının başında 1300-1800 lira olan Eczacıbaşı ve Deva'nın hisse senet-leri ocak 1990'da 19-20 bin lira gibi enflasyonun bile 15 katında artış göstermiştir. Bu artışın sebebi ilaç sanayinin öneminin anlaşılması ya da artması değil ekonomik çıkarlardır. Yani ilacın ekonomik yönü tedavi yönüne nazaran çok daha önemli kabul edilip tedavi yönü ihmal edilmektedir.

İlaç sanayindeki haksız kazancın sonunda neler oluyor: Alınamayan ilaç, olunamayan tedavi, kayıp olan iş gücü, miadı dolup atılan ilaç (atılan ilaçta parasal değer olarak diğer üretilere eklen-mekte genellikle.) v.b. başka kayıplar.

Bizim çözümlümüz şudur, ilacın bilimsel ve ekonomik yönü tümüyle ilacın gerçek sahibi olan, eczacılık fakültelerinin oluşturduğu kurul ve çalışmalara bırakılmalıdır. Çünkü onlar ilacın sorumluluğunu en iyi taşıyan kimselerdir. İlacın gerek hürriyet ve amacına ulaşması ancak böyle mümkündür.

(*) Bihara Eczanesi Akyazı/SAKARYA